

ГРАД ЧАЧАК

АНАЛИЗА УПИТНИКА
о мишљењу привредног сектора
о условима за пословање на локалном нивоу

ЧАЧАК, 2019. година

Градска управа за локални економски развој града Чачка је у периоду септембар - новемар, 2019. године спровела Упитник о мишљењу привредног сектора са циљем прикупљања информација о условима пословања на локалном нивоу. Сврха истраживања је да се установи ниво задовољства приватног сектора условима за пословање у Чачку како би се, у складу са налазима и закључцима анкете предузели конкретни кораци ради побољшања тог окружења, како за пословање, тако и за живот свих грађана.

Упитник је прослеђен на 450 електронских адреса које су биле на располагању Градској управи за локални економски развој, и то на 84 адресе великих привредних субјеката, 160 адреса средњих и 206 малих привредних субјеката. Упитник се састоји из четири сегмента, и то:

- I Основне информације о предузећу,
- II Запослени и радна снага,
- III Инвестиције и инвестициони планови и
- IV Јавне услуге и односи са локалном самоуправом.

I ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРЕДУЗЕЋУ

На упитник је одговорило 40 правних лица која послују на територији града Чачка, и то: три предузетничке радње, два правна лица регистрована као а.д., једно правно лице које се изјаснило као о.д. и 34 правна лица регистрована као д.о.о.

Гледано по делатностима које предузећа обављају, највише анкетираних правних лица је из:

- производних делатности (производња прехранбених производа, намештаја, металних производа, папира, производња лепкова, раунара и сл.) 57,5%,
- трговина 17,5 %,
- услуге 15% и
- грађевинарство 10% анкетираних привредника.

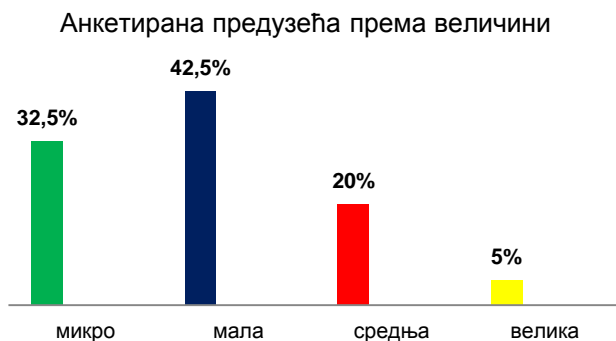

Број запослених у предузећима која су обухваћена анкетом је око 3.580 (нека предузећа су изоставила да унесу податак о броју запослених), односно:

- од 1 до 10 запослених 13 предузећа
- од 10 – 50 запослених 17 предузећа
- од 50 -250 запослених 8 предузећа и
- преко 250 запослених 2 предузећа

Пословни приход анкетираних предузећа:

- 35% анкетираних предузећа има пословни приход до 700.000 ЕУР,
- 45% анкетираних предузећа има пословни приход од 700.000 - 8.800.000 ЕУР,
- 7,5% анкетираних предузећа има пословни приход од 8.800.000 – 35.000.000 ЕУР,
- 2,5 % анкетираних предузећа има пословни приход већи од 35.000.000 ЕУР и
- 10 % анкетираних предузећа није се изјаснило.

Анкетиране фирме пласирају своје производе на подручјима следећих континената: Европа, Африка, Азија, Северна и Јужна Америка.

Највише се извози у ЕУ (Немачка, Француска, Аустрија) и Републике бивше СФРЈ (Црна Гора).

Поред наведених региона извози се и у: Русију, Украјину, Молдавију, Пољску, Малту, Блиски исток, Холандију, Италију, Швајцарску, Бугарску, Румунију, Грчку, Индонезију, Египат, Либан, Азербејџан, Замбију, САД и др.

На питање, који су главни разлози због којих сте непосредно лоцирани у Чачку, највише анкетираних је одговорило:

- лични разлози (18 одговора),
- добра инфраструктура (6 одговора),
- квалитетна радна снага (4 одговора)
- снабдевач сировином је из Чачка (4 одговора),
- постојање академске заједнице (2 одговора).

Разлози пословања у Чачку

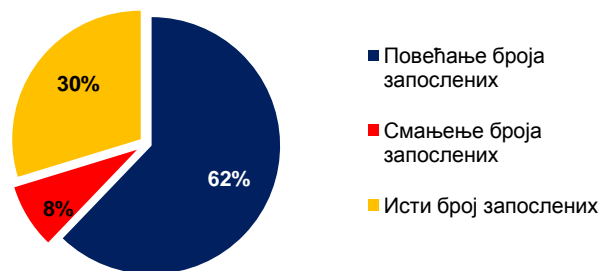
Осим наведених одговора, анкетирани привредници су навели и да је Чачак солидно повезан путном инфраструктуром са остатком земље и иностранством, нижи су трошкови у односу на Београд и друге веће градове у Србији, солидан имиџ града, квалитетан комунални сервис, квалитетан рад пратећих служби, квалитетни услови за породични живот, подршка градске управе и др.

II ЗАПОСЛЕНИ И РАДНА СНАГА

На питање о тренутном броју запослених и плановима за наредну годину, анкетирана предузећа су одговорила на следећи начин:

- повећање броја запослених планира 23 предузећа,
- смањење броја запослених планира 3 предузећа,
- 11 предузећа не планира ни пријем ни отпуштање радника,
- 3 предузећа нису дала одговор.

Планови анкетираних предузећа у вези запошљавања радника

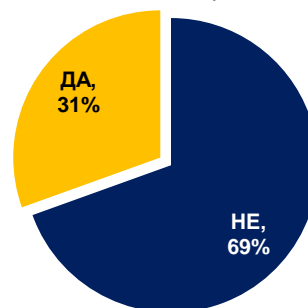
Предузећа која не планирају ново запошљавање наводе следеће **разлоге**:

- смањен или исти обим посла,
- велике обавезе по запосленом раднику које послодавац плаћа држави (доприноси, порези),
- отежана ликвидност предузећа,
- губитак тржишта (Косово),
- пад продаје,
- нереална конкуренција на тржишту и сл.

Предузећа која планирају ново запошљавање сматрају:

- да је расположива радна снага **недовољно квалификована** за њихове потребе 69,5 %
- да је расположива радна снага квалификована за њихове потребе 30,5 %.

Да ли је расположива радна снага квалификована?

На питање, да ли Ваше предузеће има проблема са недостатком специфичних професија и квалификација које су битне за развој предузећа са:

- ДА је одговорило 70% анкетираних предузећа,
- НЕ је одговорило 30% анкетираних предузећа.

Предузећа која имају проблем са недостатком специфичних професија и квалификација које су битне за развој предузећа, навеле су да им недостају:

- инжењери архитектуре, инжењери грађевинарства, хидрограђевински инжењери, инжењери технологије, инжењери информационих технологија - нове технологије, специфичне области у оквиру информационих технологија (нпр. DevOps, QA Engineer, (под)струке које се нажалост не изучавају довољно на факултету, електро инжењери, машински инжењери, инжењери за финалну обраду дрвета и тд.
- професије у области маркетинга,
- Програмери,
- Кувари, конобари, бравари, електричари, машинбравари, вариоци, возачи, магационери, комерцијалисти, трговци, пекари, технолози прехранбене производње, столари, лакери, оператери на CNC машини, електроинсталатери, техничар за финалну обраду дрвета, грађевински радници.

На питање, да ли сте контактирали представнике града Чачка или Националне службе за запошљавање у вези Ваших потреба за радном снагом,

- ДА је одговорило 60%,
- НЕ је одговорило 40%

Предузећа чији је одговор био ДА, навела су да им Град Чачак и НСЗ могу помоћи на следећи начин:

- Оглашавањем потребе о запошљавању,
- Усмеравањем незапослених на дефицитарна занимања,
- Слање незапослених послодавцима,
- Програм стручне праксе,
- Додела подстицајних средстава,
- Консултацију са локалним предузећима око профила потребних кадрова по програму дуалног образовања у средњим школама,
- Да сагледају потребе послодаваца и правовремено их обавесте о расположивим кадровима и сл.

На питање, да ли сматрате да треба увести нове образовне профиле у средње школе у Чачку у складу са потребама привредних субјеката, 71% анкетираних предузећа сматра да треба, и то:

- оператер на ЦНЦ машини,
- столар,
- електо инсталатер слабе струје,
- бравар

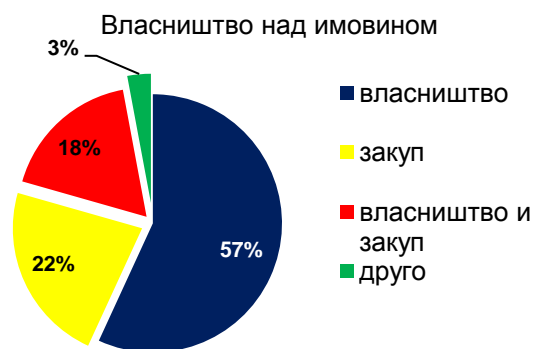
- заваривач,
- квалификовани трговци са смером аутоделови,
- разне делатности у пољопривреди и прехранбеној индустрији,
- пиротехничари,
- алатничари,
- ИТ стручњаци,
- Образовни профили који су повезани са роботиком и из области data science,
- водоинсталатери, електричари, молер, тесар, армирач и други занати.

На питање, да ли сте спремни да сарађујете са представницима града Чачка и другим локалним и републичким институцијама (Национална Служба за Запошљавање, средње стручне школе, итд.) у програмима и пројектима стручне праксе, преквалификације и доквалификације, 34 предузећа је одговорило да јесте, а шест предузећа није заинтересовано за сарадњу.

III ИНВЕСТИЦИЈЕ И ИНВЕСТИЦИОНИ ПЛАНОВИ

На питање, да ли је Ваше предузеће власник имовине (земљишта и објекта – пословног простора) на којој послујете, одговори су:

- 58 % власништво,
- 23% закуп,
- 18% власништво и закуп,
- 3% друго.

Укупно 64% анкетираних предузећа сматра да је земљиште на ком послују довољно велико да омогућава проширење пословног / производног простора, док 36 % сматра да није. Само 9% од укупног броја фирми које су се изјасниле, планирају да дају у закуп или продају неки део пословне имовине (земљиште и објекти – пословни простор), док 76% нема такве планове. Да Градска управа може, у име предузећа, нудити расположиви пословни простор или земљиште локалним предузећима / страним инвеститорима под условима које дефинише предузеће, изјаснило се осам привредних субјеката.

На питање, на шта су тренутно усмерене активности улагања Вашег предузећа, добили смо одговоре који су ранжирани у наредном графикону

На шта су тренутно усмерене активности улагања Вашег предузећа?

На питање, уколико нема улагања нити се планирају нова улагања који је разлог томе, табеларно су приказани одговори:

р.бр.	Уколико нема улагања нити се планирају нова улагања који је разлог томе?	број предузећа
1.	Недостатак финансијских средстава	6
2.	Недостатак нових тржишта,	4
3.	Недостатак адекватног простора	2
4.	Задовољавајући ниво пословања	1
5.	Велике дажбине према држави;	1

На питање, да ли у блиској будућности планирате измене у свом пословању, дати су следећи одговори:

Р. бр.	Да ли у блиској будућности планирате измене у свом пословању?	број предузећа
1.	Увођење нових производа / услуга	23
2.	Освајање нових тржишта	21
3.	Проширење делатности	13
4.	Увођење стандарда	6
5.	Повећање производње	2

На питање, да ли сте реализовали нове инвестиције у Вашем граду у последњих 5 (пет) година,

- ДА је одговорило 72% анкетираних предузећа,
- НЕ је одговорило 28% анкетираних предузећа.

Већина предузећа која планирају нове инвестиције (73%) реализоваће их у периоду од 2019-2020. године, 20% предузећа планира инвестиције у периоду 2021-2023, док је код 7% анкетираних предузећа инвестиција у току. Планирани износ инвестиција и планирани број запослених приказан је табеларно:

Р. бр.	Планирани износ инвестиције	број предузећа
1.	1.000.000,00 – 50.000.000,00	9
2.	50.000.000,00 – 100.000.000,00	3
3.	100.000.000,00 – 400.000.000,00	3

Р. бр.	Број нових радних места (од/до)	број предузећа
1.	1 – 10	7
2.	10 – 30	6
3.	30 – 50	1
4.	у тренутној фази није планирано	1

Анкетирана предузећа, која сматрају да им је потребна помоћ града Чачка (60% заинтересованих), очекују следеће врсте помоћи:

Врсте помоћи које предузећа очекују од града

На питање, да ли разматрате пресељење дела или евентуално целокупне оперативе / погона / производње из Чачка, од укупног броја анкетираних предузећа дати су следећи одговори:

- ДА је одговорило 10% анкетираних предузећа,
- НЕ је одговорило 34% анкетираних предузећа,
- РАЗМАТРАМО је одговорило 2% анкетираних предузећа.

Предузећа чији је одговор био ДА, на питање зашто и где планирају пресељење, навела су следеће одговоре:

- Куповина земљишта у градовима који су обезбедили комплетну инфраструктуру: струја, гас, пут и сл.,
- Планирано пресељење у оквиру индустријског комплекса који даје могућности проширења и упошљавања око тридесет привредних субјеката / станара;
- Пресељење се разматра тамо где има радне снаге;
- Пресељење се разматра због интензивног уласка на тржиште Београда.

На питање, можете ли навести које су то основне предности које сте препознали и због којих сте се одлучили да инвестирате у Чачак, предузећа су одговорила на следећи начин:

Предности за инвестирање у Чачку

На питање, можете ли навести недостатке и/или проблеме са којима се суочавате у Чачку, дати су следећи одговори:

- Проблеми у администрацији градских управа града Чачка и ЈКП;
- Недостатак радне снаге са потребним квалификацијама;
- Високе административне таксе и пореске обавезе;
- Лоша инфраструктура;
- Лоша организованост привреде (привредни субјекти немају своје легалне и легитимне представике па је комуникација са локалном самоуправом неодговарајућа),
- Неадекватна пословна култура и кашњење у плаћању;
- Недостаци у планској документацији, постоје недефинисани параметри који се могу тумачити на више начина.
- Нова индустријска зона;
- Проширење путне мреже.

На питање, да ли је Ваше предузеће користило неке од олакшица и/или подстицаја са републичког и/или локалног нивоа власти, од укупног броја анкетираних предузећа дати су следећи одговори:

- ДА је одговорило 65% анкетираних предузећа,
- НЕ је одговорило 35% анкетираних предузећа.

Предузећа, чији је одговор био ДА, на питање да ли је предузеће користило неке од олакшица и/или подстицаја са републичког и/или локалног нивоа власти, навела су следеће олакшице и/или подстицаје које су користили:

Олакшице које су користила предузећа

IV ЈАВНЕ УСЛУГЕ И ОДНОСИ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

На питање, да ли је Ваше предузеће у последњих 12 месеци сарађивало са локалном самоуправом, од укупног броја анкетираних предузећа дати су следећи одговори:

- ДА је одговорило 51% анкетираних предузећа,
- НЕ је одговорило 49% анкетираних предузећа.

Предузећа чији је одговор био ДА, на питање да ли је Ваше предузеће у последњих 12 месеци сарађивало са локалном самоуправом, навела су следеће врсте сарадње:

р.бр.	Врсте сарадње са локалном самоуправом	број предузећа
1.	Пружање услуга,	9
2.	Финансијска помоћ (субвенције, подстицаји и сл.),	6
3.	Заједнички рад на промоцији локалне привреде (сајмови, маркетиншки материјали...),	6
4.	Обједињена процедура	4
5.	Учешће на заједничким пројектима / инвестицијама,	3

На питање, да ли сте сарађивали са надлежним институцијама / организацијама / службама које пружају подршку привредном сектору у локалној самоуправи, од укупног броја анкетираних предузећа дати су следећи одговори и просечне оцене:

р.бр.	Сарадња са надлежним институцијама / организацијама / службама	ДА	НЕ	Просечна оцена
1.	Одбор за стратешка питања града Чачка	1	14	3
2.	Привредни савет града Чачка	2	14	3
3.	Градске управе града Чачка	12	11	4
4.	Научно технолошки парк Чачак	7	11	4
5.	Привредна комора Краљево ОЈ Чачак	11	11	4
6.	Удружења привредника	10	11	4
7.	Регионална агенција за просторни и економски развој Рашког и Моравичког округа	6	11	4

На питање, које од наведених тема треба да буду разматране на заједничким састанцима градског руководства, стручних служби и представника локалне пословне заједнице, од укупног броја анкетираних предузећа дати су следећи одговори:

Теме које треба разматрати на састанцима привредника и градског руководства

На питање, која врста подршке је потребна локалној пословној заједници у Чачку, од укупног броја анкетираних предузећа дати су следећи одговори:

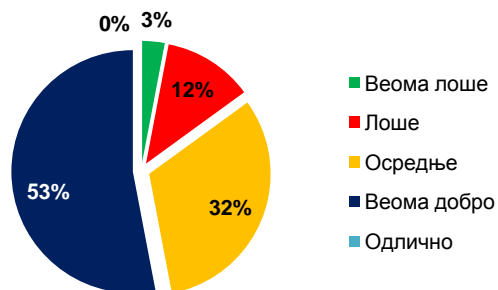
Врста подршке која је потребна локалној пословној заједници

На питање, колико сте задовољни информацијама и подацима везаним за пословање, а који се могу пронаћи на веб сајту града Чачка (www.cacak.rs), од укупног броја анкетираних предузећа дати су следећи одговори у виду оцена од 1 до 5:

Оцените сајт Града Чачка

Задовољство сајтом града Чачка - оцена од 1 до 5, где је 1 нисам уопште задовољан, а 5 у потпуности сам задовољан				
Веома лоше	Лоше	Осредње	Веома добро	Одлично
3%	12%	32%	53%	0

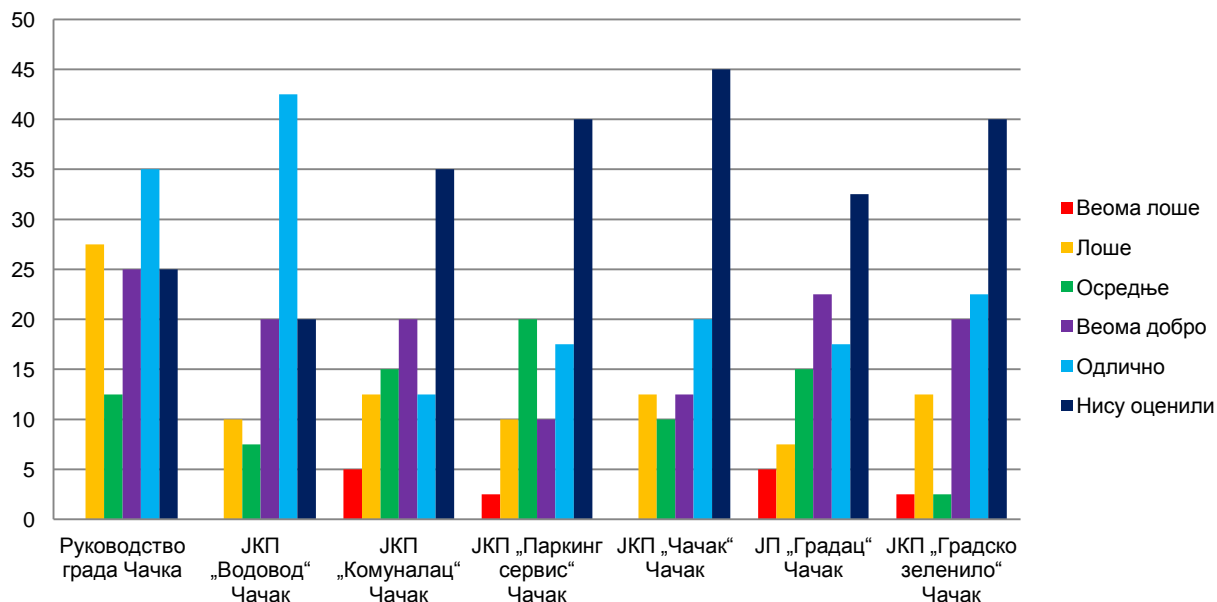

На питање, шта бисте променили на сајту града, од укупног броја анкетираних предузећа дати су следећи одговори:

- Потребна је боља прегледност и модернизација сајта;
- Превод сајта на један страни језик који би био намењен потенцијалним инвеститорима – на енглеском језику;
- Прегледност сајта путем мобилног телефона је лоша;
- Потребно је да вести важне за привреду шаљу на newsletter;
- Више информација о актуелностима у граду и увођење нових сервиса за грађане;
- Чешће ажурирање података;
- Више информација о привреди и носиоцима производње у окружењу.

33.a. Оцените сарадњу са надлежним субјектима на нивоу локалне самоуправе? Оцените оценом од 1 до 5, где је 1 нисам уопште задовољан, а 5 у потпуности сам задовољан:

Оцените сарадњу са надлежним субјектима на нивоу локалне самоуправе (%)

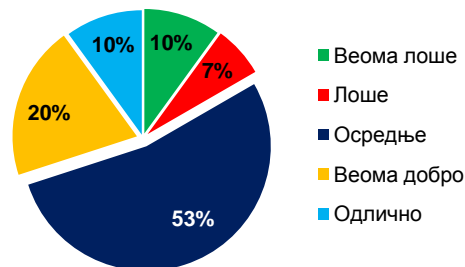
На питање, шта је по Вашем мишљењу највећи проблем у сарадњи са наведеним институцијама / градским руководством, дати су одговори:

- Недостатак времена за локалне привреднике, а нарочито за оне који нису и блиским родбинским везама са надлежнима,
- Нова решења у функционисању ЈКП,
- Недовољна компетентност за обављање послова,
- Спорост, неефикасност и нестручност,
- Цена комуналних услуга,
- Плаћање конверзије из пољопривредног у грађевинско земљиште у зони где је предвиђена градња,
- Незадовољство радом инспекцијских служби,
- Бирографија и сл.

На питање, да ли сте задовољни комуналном инфраструктуром на локацији на којој послујете, предузећа су, користећи скалу од 1 до 5, где је 1 нисам уопште задовољан, а 5 у потпуности сам задовољан, дала одговоре који су приказани у табели:

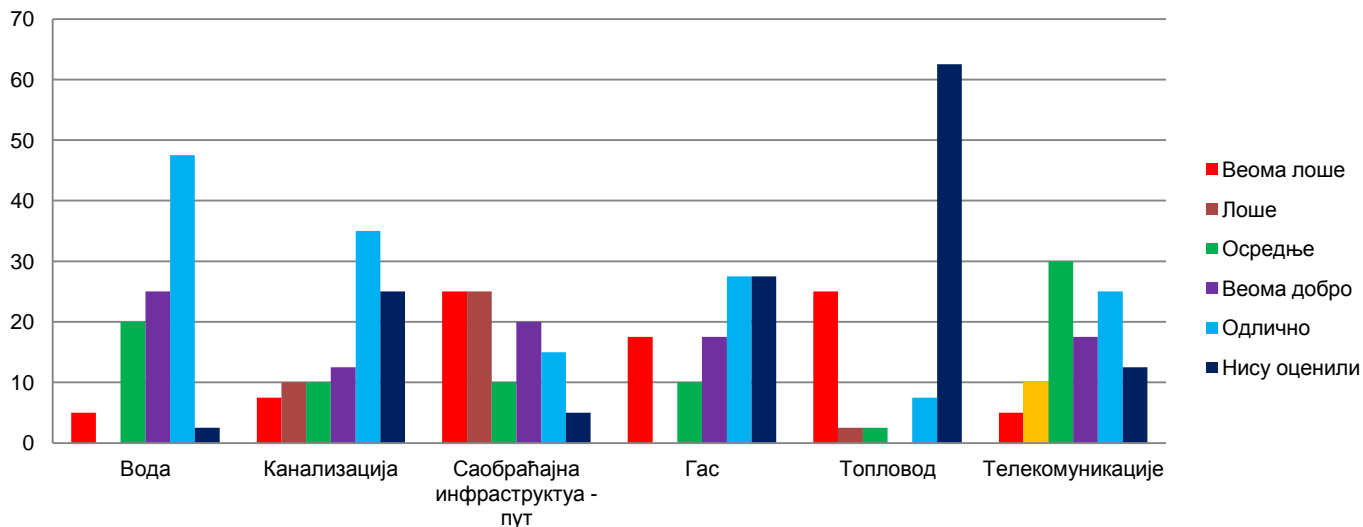
Задовољство комуналном инфраструктуром (%)				
Веома лоше	Лоше	Осредње	Веома добро	Одлично
7,5	5	40	15	7,5

Задовољство комуналном инфраструктуром

Оцена квалитета инфраструктуре у односу на потребе у радној зони, тј. на локацији на којој предузеће послује:

Оцените комуналну инфраструктуру

На питање, да ли сте корисити електронски систем за издавање грађевинских дозвола (Систем за електронско подношење пријава за обједињену процедуру - ЦЕОП), анкетирана предузећа су одговорила:

- ДА, 40 %,
- НЕ, 60%.

Укупно 68,4% анкетираних предузећа која су користила електронски систем за издавање грађевинских дозвола је задовољно брзином издавања истих, док 31,6% није задовољно.

Додатни коментари, сугестије и предлози:

- Побољшати међусобну сарадњу ЈП и ЈКП при издавању локацијских услова и опремању локација за инвестиције.
- Поједноставити поступак до подношења пријава за обједињену процедуру.
- За израду стратешких планова, као и значајних инвестиција на нивоу града, треба ангажовати и привредне субјекте са њиховим стручним службама обзиром да град нема довољно стручног кадра.
- Посебну пажњу посветити развоју Научно технолошког парка Чачак.
- Компанијама које послују у сфери информационих технологија потребно је обезбедити квалитан кадар. Потребно је побољшати квалитет наставе у средњим школама, а нарочито на факултетима.
- Овај упитник је одличан начин за побољшање стања.
- У појединим деловима града канализација није регулисана.
- Да се организује одвожење смећа директно из појединих фирми.
- Ширење путне мреже.
- Уређење корита бујичних река како би се спречило плављење.
- Укидање накнаде за градско грађевинско земљиште за индустријске објекте.
- Ажурирање база незапослених лица, нарочито водећи рачуна о елиминисању радника који нису пријављени.
- Делатности транспорта немају приступ бесповратним средствима од стране државе и града за основна средства за рад.
- Интензивирање сарадње директним посетама предузећима.
- Побољшати квалитет уличне расвета.
- Ширење канализационе мреже и мреже кишне канализације на све делове града.
- Субвенционисати пољопривредна удружења и земљорадничке задруге.
- Субвенционисати географско порекло и дегустационе сале за агротуризам.
- Формирање робних резерви.
- Поднети захтев железницама Србије за већи број полазака путничких возова на релацији Краљево-Чачак-Пожега и обратно.
- Повећати пратећу инфраструктуру код новоизграђених и дограђених објеката.